

GAZET'A TRANSILVANIEI

Gazet'a eșe de 2 ori: Mercurea și Duminec'a, Foi'a, candu condeud ajutoriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu seu 2 1/3 galbini mon. sunătoria.

Anulu XXXIV.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corepondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 81.

Braslovu 1 Novembre 20 Octobre

1871.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.
Transilvania.

Telegramulu

„GAZETEI TRANSILVANIEI“.

Sibiu 31 Octobre 10 min. 7 sec. primitu 12 ore 57 min. dim.

„Comitetulu ad hoc s'a desfacutu de sene cu dechiaratiunea: cumca pentru initiativ'a politica nationale numai comitetulu din anulu 1868, alesu in Mercurea, e competentu.“ —

Braslovu 1 Nov. 1871.

Pentru cei impatienti si portati de prepusuri, asupra initiativei date in caus'a emanciparei seu supastrarei autonomiei si a coordinatiunei ierarchieei besericesci Albo-Iuliane, unite cu beseric'a Romei, afiamu cu cale a comunica urmatori'a corespondentia originale, pentru ca cei pecatosi se se intorca si se nu mai pecatuiésca facia cu soliditatea caracterului de asia unu barbatu probatu că aurulu in focu:

Pest'a 20 Oct. 1871.

Prestimate Domnule!

Astadi suntu 11 ani de candu s'a surprinsu poporele din Austri'a prin diplom'a memorabile, care avea se puna capetu absolutismului germanu si domniei unei natiuni asupra alteia! Ce sperantie au fostu legatu poporale asuprile si insetate de libertate, si anume romanii, de acesta diploma! Cum au inceputu a se misca din tot'e partile — (in an. 1861 erau de odata 4 deputatiuni numerose din cei mai alesi barbati ai natiunei, in Vien'a) si a starui pre la locurile competenti spre a castigá valoare acelei diplome! si nici ca li a fostu in desertu alergarea, ca-ci romanilor transilv. li a succesu a sparge edificiul domniei maghiare si sa-sesci si a cladi altulu, in care se aiba si romanii locu comodu alaturea cu ei! li a succesu a midiuloci că si numele romanu se apese in cump'an'a poporului!

Acésta schimbare a fostu in se forte scurtu duratoria, astadi suntemu era acolo, unde amu fostu inainte de diploma, ba pardonu! ca suntemu cu multu mai reu că la an. 1860; pentru ca inainte de diploma aveam cu totii numai unu stapanu, astadi in se avemu mai multi, si anume unulu care atunci era servu alaturea cu noi, astadi este celu mai severu alu nostru stapanu! si inca Ddieu mai scie pana candu astadi — preste 11 ani — nu mai gemem sub absolutismu germanu, ci constitutionalu! — Dera se lasamu aceste, ca scopulu scrisorei mele este altulu. Este adica se -ti facu cunoscutu, ca Ecs. Sa metropolitulu Vancea se afla de cateva dile in midiuloculu nostru. Credu, ca nu e de lipsa se -ti scriu in ce causa, ca tota lumea scie, ca romanii uniti de multu astépta deslegarea a loru döue intrebari, ce le tienu strinse in manile loru poterniciei dilei, adica a congresului beser. si a episcopiei Gherlei. Trapedulu si alergarea metropolitului intru a inainta esirea la tienta a acestoru döue cause ne tememu, ca era voru fi fostu in desertu, pentru ca — la stapanii nostri nu le vine la socotela nici o miscare, care intinde a ajunge si a consolidá ceva ce nu e maghiar!

si pentru ca bunii nostri compatrioti (binevoitorii) din tot'e partile pre atatia au mai recomandat la episcopi'a Gherlei, catu guvernulu nu mai scie cui se dè antaietatea! Se intielege, ca la propunerea unicului competentu propunetoriu, adica a metropolitului, nu reflectéza, cu atatu mai pucinu respectéza dreptulu de alegere usuatu chiaru si sub stapanirea de feru a Aprobatorilor! sub pretecstu firesce ca „Domnitorulu in documentulu despre fundatiunea episcopiei si a restauratu dreptulu de denumire“! că si candu nu ar' fi mai existatu decret si documente imperatesci, a caroru delaturare chiaru ministeriulu magh. le a midiulocitu de atatea ori — in desertu! au acea ce léga manile romanilor, de si s'a facutu sub absolutismu, astadi sub constitutionalismu inca trebuie se remana asia!

Tinerea congresului se spune, ca pentru acea nu vreau stapanii nostri că se o concéda, ca trebuie se astepte se védia „ce se va alege cu celu rom. catolic“. Cu acest'a in se scie Ddieu candu se va alege ceva, ba precum se vorbesce, nici ca se va alege candu-va ceva, pentru ca chiaru aceia cari l'a urditu ar' dorí se remana tot'e asia cum suntu, pentru ca li e cu multu mai comoda administrarea besericiei in starea acest'a absolutistica, — prin urmare noi inca putem astepta pana la diu'a e — loru pana va veni rondulu la a nostru! Dér' viu e Dumnedieu! si romanii uniti voru sci ce se faca, déca guvernulu va continua a pune pedeci implinire celei mai drepte pretensiuni si mai ardentei necesitati a besericiei rom. gr. catolice! se voru sci ei aduná era pentru de a se cointielege despre pasii ulteriori, ce voru ave de a luá (intre marginile legii) pentru de a salvá atatu onórea — catu si beseric'a loru, — se intielege ca nu mai multu su-plicandu —.

Ajute Dumnedieu!



Epișole anonime.

I. Domnule Redactoriu! Vedi, ca foi'a dtale de cateva luni incóce inca se occupa mai desu cu nisces termini introdusi că de moda in diariastic'a romanésca, activitate, pasivitate, era in cod'a activitathei se mai adauge de curendu si barbarrisulu latinescu Fraternizare. Nu me in-dioescu intru nimicu, ca ai observatu totu-unadata, cu ce maiestria se incerca unii-altii de nou — a trei'a-ora de ani 24 incóce, a produce confusione de idei, incatu ti se pare ca si-au propusu că se faca pe romani, se nu mai scia distinge intre man'a drepta si intre cea stanga.

Totu in acestea dile se spune romanilor, ca colo susu in Bud'a-Pest'a s'ar fi formatu unu consorciu că de cincidieci barbati, unulu că unulu, eminenti si escelenti, cari -si tienu de datorintia suprema, a scôte pe poporulu romanescu din noroiulu pasivitatei, in care 'i a cufundatu conferint'a dela Mercurea“ (?). Consorciu, care si-a propusu a salva pe natiunea romanésca, si inca cu sacrificiu de cate 50 fl. din pung'a fiacarui „actionariu politicu“, este anonim. Buna mesura, intielupta mesura si acésta, pe care o vedem practicata pe terenulu publicitatei politice mai preste totu in acelea tieri ale Europei, in care ómenii de buna educatiune s'a dedat a se occupa mai multu de lucru, de principie, era nu de persone, de care se occupa numai atunci, candu individulu vene si -ti spune verde in facia: Principiulu suntu Eu, natiu-

nea suntu Eu, patri'a suntu totu Eu, Alfa si Omega suntu Eu; voi toti fara mine sunteti totu atatea nulle, nisce vai-de voi p'aci incolea.

Dta scii bine, ca pe la noi s'a intemplatu si de acestea, inca si mai grose decatul acestea. Éta deci unu nou argumentu, pentru că se admiru si dta cu mine exemplari'a modestia a celor cincidieci de barbati mai escelenti, cari ne voindu a gena pe publiculu romanescu cu auctoritatea persoanei loru, au aruncat pe scena numai pe dn. Franciscu-Virgiliu Olteanu că portatoru de flamura. Cei cincidieci de barbati mai escelenti voiescu se invinga principiulu, era nu auctoritatea, de care unii domni din Bucuresci se infiora inca si atunci, candu nu o vedu nicairi.

Se invetiamu Domnule Redactoriu si noi acestia lipsiti de ori-ce principiu, se fumu mai modesti, si de acum inainte se nu ne mai punem obsecrul nume sub tot'e fantasiele si visurile nostra, ci déca totusi (dupa tacere de cativa ani), érasi mai simtimu in degete mancarimea de a ne ocupa de „politica“, se ne ocupam pe necunoscute, anonomiu, cum facu mai toti publicistii europeni.

Intr'aceea dtale -ti este totu asia de bine cunoscute, ca nici-decum „mancarimea de politica“, ci amicii nostrii de opiniuni ne impingu tocma in acestea dile nefaste si de mari tentatiuni, că se reintramu pe campulu luptei, de pe care in anulu 1868 că si in 1850, ne a reimpusu forta bruta, de si asta-data sub alta forma. Eramu prea determinati a mai petrece inca multu timpu in aceasta „pasivitate“, in care ne simtimu totu asia de linistiti sufletesce, precum ne simtisera dupa trantel'a ce ni s'a fostu datu in an. 1850, pre caudu ni se dicea: „Sunteti nisces fantasti si nebuni, déca mai vorbiti si mai visati despre nationalitatea romanésca“, adica precum ne dicu acuma cei cincidieci de barbati mai escelenti, ca „astadi abia mai crede cineva in vitalitatea poporului romanu“. (Program'a „Patriei“ din 1/13 Octobre 1871.) (?)

Da, eramu si mai suntemu determinati a petrece retrasi de pre terenulu politicu, pre catu timpu ne vedem supusi la potestatea discretionaria ajutata de legile martiale, de baionete si mitraliose. Da, eramu determinati cu atatu mai vertosu, cu catu noi si de altmintrea nu vedem pericolulu prin acea prisma, prin care pote ca lu vedu amicii nostrii.

Unu singuru periculu vedem si noi, si mar-turisimus, ca acela ni se pare a fi forte mare. Acestu periculu ar' veni preste partea natiunei romanesci locuitória in marele Principatu alu Transilvaniei din momentulu, in care ea s'ar abate dela decisiunile cele intielete, luate in conferint'a dela Mercurea.

Domnule Redactoriu! Este de mare necesitate că se rogi pe lectorii dtale la tota ocasiunea, se nu sufere a fi sedusi de mintiunile politice, care in timpuri de acestea se punu in circulatiune si la noi, că si la alte popóra. Conferint'a nationala politica dela Mercurea nu a recomandat natiunei si nu i a decretat pe capulu ei nici unu feliu de pasivitate, ci ea a disu numai: Se ne retragemu de inaintea fortiei brutale atunci, candu vedem forte bine, ca nu suntemu in stare de-a da peptu cu ea. Se nu ne vendem eternele nostre drepturi pre cate unu blidu de linte. Se

nu ne facem de bajocur'a Europei, mergendu 9—10 insi la Pest'a ca deputati alesi, spre a cersi gratia, séu ce este si mai . . . , spre a conlucra la ferecarea si omorirea individualitatei nôstre nationale si a patriei nôstre. Omorulu unui individu comis de altu individu se pedepsesc cu mórte seu cu captivitate pe viétia; apoi déra ce ar' merita aceia, cari s'ar face complici ai omorului unei individualati nationale, constatòrie din cateva milioane de individi? Mergeti romani pe la casele vóstre, punetive cu totuadensulu pe munca, adica fifti **activi** in tóte ramurele vietiei ómenesci, abtieneti-ve numai dela una: Nu ve bagati de buna voi'a vóstra capulu in latiu.

Nu pasivitate, ci cea mai incordata activitate a recomandatu conferenti'a dela Mercurea poporului romanescu. Mai in seurtu, acea conferentia a facutu celu mai mare bine natiunei nôstre din Transilvani'a, pentruca facia cu legea martiale, cu „man'a libera“ sub care se afla ea pe atunci, sub care se afla si pana astazi, arata si defipse pentru Inteligent'i'a poporului nostru una linia de portare politica si nationale, care este cea mai nemerita, cea mai intielépta si unica, pe care o al' fi potutu alege intre impregiurari analoge ori-care poporu europenu, care tiene la demnitatea sa, si nu se espune cu minte usiora la insultele despotismului.

Asia déra eu rogu pe amicii nostrii de opiniuni, ca pre catu timpu va domina preste noi „man'a libera“, adica despotismulu cu legea sa martiale, se ne tienemu strinsu si nestramutatu de conclusele nationali dela Mercurea, care suntu totu-una data quintesentia concluselor nationali din Maiu 1848, Septembre 1848, Ianuariu 1861, Apriile 1863. In acestu casu credu eu, ca vomu trece inca si preste pericolulu de facia cu onore si fericire. Se nu ne seduca cantulu Sirenelor „Patriei“; se nu alunecamu de pre acestu terenu ocupatu de 24 de ani totudéun'a in urmarea celor mai seriose discusiuni. Se nu mai fia vorba in acestea timpuri nici de conferintie, nici de congrese nationali. Au nu vedeti voi unde voliescu se ne aduca? Se ne adunam sub presiunea „manei libere“, unde se nu avemu a ne alege decatu una din dôue: A dice ca ei Igen, séu a merge la temnitia. Sub presiunea legei martiale nu se tienu congres politice, era déca totusi se tienu unde-va si candu-va, apoi a celea suntu aparate cu mana armata, precum a fostu aparata buna-óra adunarea din Maiu 1848 cu trupe si artileria de generariulu Schurter, care nu a suferit ca se vina preste noi boiarii din comitatulu Cetatei-de Balta si alu Albei; séu cum a fostu aparata cea din Septembre de poporulu armat, in contra incercarilor baronului Nic. Vay de a o sparge cu tunurile.

Déca confratii nostrii romani din Ungari'a si Banatu simtu necesitatea de a tiené vreunu congresu séu macaru conferentia nationale, se tienu sancatosi acolo la dumnealoru, unde pre catu scimุ noi, nu apasa legea martiale, ci numai maciu'a si baltagulu, care inse acestea din urma nu suntu de natura de a produce stare exceptionale.

Imi mai remane domnulu meu, se ne ocupamu cevasi mai multu cu conferenti'a dela Mercurea, precum credu eu, totu spre linstirea amicilor nostrii. Se facu adica romaniloru transilvani imputari grele, atatu de catra consortiu, catu si de catra unii amici de opiniuni, ca dela Mercurea incóce ar' fi cadiutu in nu sciu ce apathia, inertia, nepasare, lene, trandavía, somnu mortaretu.

Cine vreodata a fostu in stare se audia cum cresce érb'a, si cine a vediutu vreodeniora, cum se ingrosia stefariulu codrilor? Si apoi tocma acum apucă pe barbatii de statu din Pest'a dorerea de anima pentru pucinulu progresu alu romanilor? Ce minune! Déra despre acestea vomu conversa cu alta ocasiune, déca cumva ne va suferi „man'a libera.“ —

Caus'a dualisticco-federalistica.

Confusiunea in Austro-Ungari'a cislaitana a a-junsu a ameti capetele respectiviloru pana la pruri-

tulu de amenintari, cari tragu dupa sene resbuna-re. Dualistii si nemti si maghiari -si au datu man'a se puna totu pe o carte, pentruca pactulu loru se remana nealteratu. Nemtii nu numai in Austri'a petutindenea, ci si in Bavari'a si prin Germania se adunara in meetinguri de 3—5000 si luara resolutiuni, cari apróba prin recunoscientia cerbicós'a aperare a dualismului si a constitutiunei din Decembre. Partit'a lui Deák, care adunata in clubu la primulu semnalu decise respingerea a totu ce ar' si atinge numai alterarea aplanarei dela 1867 — adica a dualismului, insarcină pe c. Andrásy cu misiunea de a apela neatentarea lui in consiliul imperiului. C. Beust a compusu unu memorandu care culmină in propunerea, ca Mai. Sa se binevoiesca a asculta opiniunea divergenta a ministeriului imperial cu min. ungurescu dimpreuna. Acestu memorandu fù primitu cu adausu detaitoriu si de catra br. Kuhn min. de resbelu alu imperiului, de Lonyai si Andrásy si se tramise la Ischl la Maiestate. Mai. Sa reintorcunduse la Vien'a primi pe c. Beust in audientia de 2 ore si decise ca Beust cu Andrásy de o parte si ministeriulu Hohenwart de alta se se consulte intre sene si propunerile se se iè inainte intr'o sied. sub presidiulu Mai. Sale. Hohenwart inca primi audientia de 2 ore si Mai. Sa -si luă informatiune despre procederea dietei boeme, apoi avisă pe min. Hohenwart a se pune in intiegere cu ministeriulu comunu si cu c. Andrásy. Dupa 3 dile de pertractari se tienu marea consiliu de coróna, in care mersera si ministrii imperiali cu c. Andrásy si Hohenwart ca parti contraverse.

Beust cu Andrásy in memorandu pretinsera, ca invoi'l'a cu Ungari'a s'a facutu in modu legale de catra factori competenti si actulu acesta n'are lipsa de alta recunoscere, de unde se deduce, ca legea despre pertractarea obiectelor comune nu se poate modifica unilateralmente, prin urmare delegatiunile trebuie se se aléga din senatu si cas'a domnilor; déca invoi'l'a cu Ungari'a e neatingibile, atunci si dualismulu in imperiu e neatingibile, ca statuitu prin acea invoi'l'a, si déca senatulu e legal, atunci si constitutiunea din Decembre e legal, prin urmare federalismulu n'are nici o proptea a fi introdus; cu tóte aceste si acésta flanca dualistica din punctulu de vedere autonomicu nu eschide concesiuni autonomici pentru provinciele singuratic. (Apoi uniunea Ardélului dupa memorandulu lui Beust-Andrásy inca are nuantie de a spera concesiuni autonomici? Nu e superare din partea acésta pentru man'a libera?)

Intr'aceea „Wiener Abendpost“ oracululu austriacu, indigita acum de a 2 ora, ca dupa ministeriulu Hohenwart numai absolutismulu mai poate urma. — Acum se telegraféza, ca min. Hohenwart, si a datu demisiunea si in 17 in consiliul min. s'a comunicatu oficialu, ca demisiunea cabinetului s'a primitu, ér' Potocky, or' comandantulu generalu din Ungari'a br. Gablenz, mana tare, se fia candidati pentru ministri primari in Cislaitani'a. Despre Potocky se scriea, ca elu nu va mai reintra la ministeriu decatu ingradit uuu absolutismu.

Tocma primimu si una noua telegrama, care edice, ca inca caus'a rescriptului pentru diet'a Boemiei totu sta sub pertracta din partea cehiloru.

Intr'aceea organulu min. Schäffle esplica tient'a unde e indreptatu federalismulu pentru monarhia austriaca asia: Federalismulu trebuie se fia devincere dualismului si a sternere calei la restatoriarea intregiei monarchie unite; elu trebuie se duca la una Austria federata. Acquisitiunea cea mai dragutia a aniloru din urma, invoi'l'a cu Ungari'a, trebnie returnata, data preste capu nu numai in Cislaitani'a, ci chaosul trebuie restorit si in Ungari'a (elu eksiste dejá), pentruca c. Thun si Clam-Martinitz se siédia in trestia si se taia la fluere. — Sub titulu „Regele Andrásy“ mustre organulu meu pe germani pentru sympathiele loru maghiarice, imputandule, ca diacu de ból'a de creeri, ca n'au ajutatu la devincere dualismului, prin care singura victoria unitatea monarchiei ar' fi fostu restabilita. Federalismulu ar' fi multiu-mitu pe slavi ducundui la o noua viétia de statu. Acum miscarile slavice voru lua cu totulu alte forme.

Conducatorii cei moderati ai slaviloru se voru retrage din fruntea conducedrei causei, si radicalii elementului slav voru lua a mana frenele; acestia inainte de tóte nu voru crutiá nici politic'a nici constitutiunea lui Andrásy si acésta in seurtu o voru simtio cei din Pest'a, pucine septemani si din miscarea cislaitana si a slaviloru se va nasce o miscare unitaria generale. Torentandu indereptu dela scar' tronului lupt'a va lua poterea cu atatu mai potinte.

Éca, ca in seurtu nu se va afla in neactivitate nici unu poporu in monarchia; ci óre de ce se nu capete ómenii minte? —

,Albina“

institutulu de creditu si de economii.

Ni se comunica cele urmante in sied. comitetului fundatoriu, pe care le impartasim cu onor. publicu, ca se se bucure dimpreuna, de intrarea in viétia secură a inst. „Albina“:

„Lucrarile mai insemnate din siedinti'a plenaria dela 15 ale curentei a comitetului fundatoriu, tienuta la Sibiu sub presiedintia ilustr. sale dlui Dr. Alecsandru Mocioni, si la care a participat si ilustr. sa dlu Antoniu Mocioni suntu urmatoriele;

1. Se iea spre sciintia reportulu dlui V. Romanu si se decide a se publica pentru informarea publicului.

2. Se pasiesce la constatarea rezultatului suscrierilor in periodulu decursu si se afla intru tóte dupa cifrele din reportu.

3. Terminulu de suscriere la actiunile institutului se prolungește pana la 30 Novembre a. c.

4. Pentru ecsaminarea speselor de pana aici si cari se voru mai face pana la diu'a activarei institutului se esmitre o comisiune constatòria din dd. baronu Ursu si Ioane Hannia cu d. Elia Macelariu ca substitutu in casu de trebuinta, care va avea apoi de a reporta preste totu in acestu obiectu la viitor'a siedintia plenaria a comitetului.

5. Se decide procurarea unei casse wertheimane corespundietorie.

6. Se escria concursu pentru ocuparea postului de contabilu la institutu, care se se publice si in dôue foi germane din Pest'a si Vien'a.

7. S'a scontratu cass'a si afatu in ordine.“

Gratia Ddieuului parintiloru nostri!!! Institutulu acesta inca a intrat plinu de viétia in sinulu, in dominiulu nostru si speram, ca'i vomu binecuventa resultatele cele nepricopute inca de multi!

Fratilor romani! Avemu cea mai eclatanta satisfactiune a dorintielor nôstre comune, ca institutul acesta, ce intră in viétia, fia eterna si binecuventata a lui viéti'a datatoria de viétia materiale pentru poporu!!! va fi una sorginte din ce in ce mai bogata si pentru sprijinirea institutelor nôstre de cultura, cum vedem, ca servescu altele de felii lui la altii. — Déca pana adi subscriptiunile, cum ni se impartesiesce, au ajunsu la cifr'a de preste 2000 actii, se ne grabim a sacrificia in restulu ce mai remane si pentru **academifa romana de drepturi** celu pucinu una 1000 actii!

Credemu, ca nici una comunitate romana nu va lasa nefolosita acésta oportunitate a se eternisa in analele natiunei cu suscrierea de cate una dôue actiuni si pentru fondulu academie, ca se lu facem partasiu de binefacerile acestui institutu, facandu cu acésta indoit uuu folosu, der' totuodata si sacrificiu indoit uuu prosperarea vietiei nôstre!

— Una inlesnire mare acésta de a linisti deodata si vocea cea stentorica a viitorului vietiei nôstre, care fara academia de drepturi e forte amenintiatu, ér' viétia i e ignorata, e despreciuita, e validata si nu poate inverdi nici odata. Aceste 2 institute cu asociatiunea voru varsa balsamul de o noua viétia demna de sperantie viotorei prosperari, care reclama impreuna: Sacrificia! Sacrificia! Sacrificia cu totii, ca numai in mesur'a loru ne va ajuta si Ddieuul parintiloru nostri! — Pretime si inteligenția romana, ca angeli aperatori si conservatori ai vietiei nôstre! se ne damu manele si parol'a la opurile aceste, cu indemnu aprobatu prin exemple premergatorie!

Subscrisulu face incepetu mai subsriendu si una actiune la „Albina“ pentru fondulu academie romane de drepturi, cu indatorire de a urma cu platile la timpu in loculu si favórea fondului academie pana la fine, care va percepe si interesele si anuitatile provenitorie! — Red.

Nr. 898/1871.

Dela inspectoratulu scolasticu alu comitatului Albei superiore, alu districtului Brasovului si alu Fagarasului.

Se aduce la cunoscinta publica, cumca guvernului tierei si in anulu curente va remuneră instructiunea adultilor.

De adulti se considera toti locuitorii, cei ce

au trecentu preste alu 15 anu alu etatei, fia bardatu, fia femeia.

Pentru instruirea in scriere si cetire se plasesce invetiatorului pentru fiacare individu adultu unu onorariu de 3 fl. v. a., ér' numai pentru scriere 2 fl. v. a.

Invetiatori potu fi: preutii, profesorii, notarii si ori-cari individi culti.

Déca ori-care intreprinditoriu au instruitu deplinu una grupa de adulti, pote incepe instructiunea cu alta grupa.

Onorariele le solvesce guvernulu instructiunei tieri pre calea acestui inspectoratu.

Pentru controlarea necesaria au de a se observa urmatóriile regule:

1. Fiacare intreprinditoriu are se arate anti-stie comunali la incepulum cursului list'a adulitoru insinuati la densulu. Primariulu e detoriu a face fara amanare aratarea la acestu inspectoratu.

2. Candu se finesce cursulu unei grupe, are se se faca ecsamenu publicu in present'a oficiului comunale si besericescu. Despre acestu ecsamenu are de a se face aratare detaliata, ca fiacare adultu ce au sciutu la incepulum cursului, si ce la ecsamenu: din cetire, scriere, aritmetica, si pote ca din alte obiecte. Aratarea are de a se aproba prin oficiulu comunale si besericescu.

Este adeveratu, ca de si numai pentru cetitu si scrisu se platesce onorariulu, totusi se preferaza cei ce dau instructiune si din alte obiecte.

3. Aratarea despre ecsamenu are se se trimita indata acestui inspectoratu, alaturanduse scrisorile de proba ale celor instruiti in scrisore, ca se se pote face pasii necesari pentru asignarea onorariului cuvenintiosu.

4. Timpulu ecsamenului de aceea trebuie aratau mai inainte, ca subscrisulu dupa putintia se se pote presentá in persóna la acel'a.

5. Déca oricare oficiu comunale ar negliga asternerea aratarei necesarie, recercu prin acésta pre respectivii partinitori ai instructiunei, a me incunoscientia despre acésta impregiurare.

Brasovu in 14 Octobre 1871.

Ludovicu Réthi m/p., consiliariu reg. si inspectoriu scolasticu.

Legea comunale

(articlu de lege XVIII din anulu 1871 despre regularea comunelor, sanctionat in 7 Iunin 1871, promulgatu in amendóue camerele Ungariei in 10 Iuniu 1871.).

(Urmare.)

CAPU VI. Despre primari'a comunale.

§ 63. Decisiunile corporatiunei representative si ordinatiunile jurisdictiunei le ecsecutéza primari'a comunale.

§ 64. Primari'a comunale constă, in comunele mici: din primariu si substitutulu lui (judele alu doile séu asesorulu másod- vagy törvénybiró), din celu pucinu 2 consiliari (juratu, esküdt, hites) si din notariulu cercualu (körjegyző);

in comunele mari: din primariu si substitutulu lui (judele alu doile séu asesorulu, másod- vagy törvénybiró), din celu pucinu 3 consiliari, din casariu, notariu, respective notarii comunali, tutorulu universale si unde este, din mediculu comunale ordinariu.

In cetatile cu consiliu regulatu corporatiunea representativa stabilesce prin statutu relatiunea consiliului si a capului consiliului, a primariului cetatii, catra corporatiunea representativa, respective catra oficialii singurateci, precum si sfer'a de lucru, dreptu si activitate a consiliului si a oficialilor singurateci si organisatiunea personalului ajutatoriu, manipulatoriu si servitoriu.

Acestu statutu e de a se susterne spre aprobaire jurisdictiunei.

In comunele mici si mari relative la stabilirea detorintielor primariului, notariului, consiliarilor, respective ale cassariului si tutorului universale, a statului personalului servitoriu, municipiele, concernti aducu unu statutu generalu in terminu de 2 luni dupa straformarea loru conformu legei mai noué.

Pre basea acestoru norme generali comunele suntu obligate a stabili in detaiu — cu respectu la relatiunile loru locali — statutulu comunale, care se reguleze agendele primarilor numiti si statulu personalului servitoriu. Statutele comunale estu-modu aduse suntu de a se susterne asisderea municipiului spre aprobaire.

§ 66. Trage plata regulata:

In comunele mici si mari notariulu, respective notarii, notariulu cercuale, si unde este, mediculu comunale ordinariu;

in cetati cu consiliu regulatu primari'a, toti membrii ordinari ai personalelui manipulatoriu si ajutatoriu.

Plat'a precum si cantul diurnelor casuali se fipséza de comuna prin unu statutu.

In comunele mici si mari: óre primarilor preste totu se li se dă plata? si cata? avendu in vedere usulu de pana acuma, relatiunile materiali ale comunei si ocupatiunea primarilor, aceea o statoresc comunele inse-si in statului atinsu la §-lu de susu.

§ 67. Plat'a regulata anuale a primariului cetatii nu pote fi mai pucina decatu beneficiulu ce lu fipséza municipiulu respectivu pentru subprefecti.

Plat'a notariului comunale pentru comunele mari, prelunga ascultarea corporatiunei representative si conformu relatiunilor materiali ale comunei, respective ale comunei aliate, o statoresc municipiulu.

Acésta plata, nesocotindu locuint'a libera ce e a se dă in natura, nu pote fi mai pucina decatu 400 fl. v. a.

Platile stabilite inainte de publicarea legei de facia nu se potu reduce (micsiorá). Excepiunea in acestu respectu numai atuncia pote ave locu, déca comun'a respectiva va arata, ca e prea ingreuiata si déca municipiulu va aproba reducerea.

Municipiele suntu detorie a dispune despre ascurarea sortii notarilor imbetraniti si a vedovelor si orfanilor notarilor prin infinitarea casselor ajutatorie si de pensiune, séu a institutelor subventionali. Pentru acestu scopu se potu aliá si mai multe municipie.

Pamenturile comunale folosite pana acuma de notari suntu de a se lasá si pre viitoru la notari, inse venitulu anualu alu pamenturilor, luatu dupa catastrulu de dare, se pote detrage din plat'a stabilita in bani gat'a.

CAPU V. Despre adunarile corporatiunei representative.

§ 68. Pre notariulu cercualu lu platescu in comunu satele (confederate).

Aceea, ca unu notariatu cercuale se tieni si vice-notariu pre langa notariulu cercuale, asemenea si aceea, ca notariulu cercualu si notariulu ajutante, in care comuna se locuiésca, si satele aliate in ce mesura se partecipe la plat'a notariului cercuale si la erogatiunile comune, — o decide din candu in candu vice-comitele pre langa ascultarea corporatiunilor representative si a oficialului administrativu concernente; acésta decisiune se pote apela la adunarea generale.

§ 69. In comunele mici primariulu séu judele si consiliarii se alegu prin publiculu alegatoriu (§§ 37, 38 si 39), notariulu cercualu prin universitatea corporatiunilor representative ale satelor confederate;

in comunele mari tota primari'a se alege prin publiculu alegatoriu;

é'r in cetatile cu consiliu regulatu prin corporatiunea representative.

§ 70. Primari'a cu excepiunea notariului se alege:

in comunele mici si mari pre trei ani;

in cetati cu consiliu regulatu pre 6 ani.

Notariulu comunale si celu cercuale -si tiene oficiulu pre viétia, si numai in casurile urmatórie se pote destituí in calea administrativa;

a) pentru insuficientia la imprimirea detorintelor lui,

b) pentru indiferentia (nepasare) de oficiu,

c) pentru abusuri comise in sfer'a administratiunei publice.

In töte aceste casuri, in urm'a relatiunei comunei séu a oficialului municipalu concernente municipiulu pote se destituie pre notariu din oficiulu seu in calea administrativa prin decisiunea adunarii sale generali:

Aducerea decisiunei municipiului totudéun'a trebuie se o previna o cercetare ordinaria.

Decisiunea municipiului se pote apela la ministrul de interne.

§ 71. In comune mici oficiulu de primariu

(de jude) numai in casu de pedeca estraordinaria se pote respinge, si locuitoriu comunale alesu este detoriu a portá oficiulu celu pucinu unu sub greutatea pedepsei dilatabile pana la 100 fl.

In casurile pedecei estraordinarie la recursulu motivatu alu alesului, vice-comitele dà dispensarea. Decisiunea vice-comitelui se pote apela la municipiu.

Celu ce a portatua degia unu anu de dile oficiulu de jude, séu a depusu pedéps'a in bani, nu se pote obligá ca se lu pote mai departe, séu se lu primésca de nou in cursu de 6 ani.

§ 72. Alegerea primariei comunale se face in sesiunile (adunarile) restauratórie de oficiali (tiszta-ujítá székeken) ale comunei.

Presedintele sesiunei restauratórie in comune mici si mari e suprefectulu (szolgabiró), séu la casu de impedecare substitulu lui desemnatu inainte spre acestu scopu prin municipalitate;

In cetati cu consiliu regulatu e vice-comitele, séu la casu de impedecare substitulu delegatu spre acestu scopu prin municipalitate.

§ 73. Se pote alege de primariu fiacare civi maioren, care e alegatoriu comunale si nu cade sub exceptiunile enumerate la §§-ii 74 si 76.

Inse notarii, medicii, procurorii si inginerii se potu alege fara a fi fostu mai inainte alegatorii comunali.

§ 74. Numai acel'a se pote alege de medicu, care are diploma de doctoru in medicina valida in statulu ungaru si arata praca de unu anu;

ingineriu numai acel'a pote fi, care este indreptatul a-si duce de sine specialitatea si arata praca de unu anu;

é'r notariu comunale si cercualu numai acel'a, carele s'a declaratu de capabilu la ducerea oficiulu notarialu prin o comisiune (ancheta) permanenta a municipiului, delegata spre acestu scopu.

§ 75. Obiectele si modulu tieneri rigorosu lui notarialu le statoresc ministrul de interne prin ordinatiune pre langa ascultarea municipiului, avendu in vedere §-lu 21 din art. de lege XLIV din anulu 1868.

Suntu dispensati dela rigorosu aceia, cari ca notari ordinari au portatua celu pucinu de trei ani incóce in contienu oficiu notariale.

§ 76. Nu se pote alege de primariu comunale;

a) celu ce nu pote fi representante comunale;

b) preutulu, invetiatoriulu, functionariulu si impegatulu de statu si municipale de si are dreptu de alegere in comuna.

§ 77. Primariulu comunale alesu in totu tim-pulu functiunei sale trebuie se locuiésca in comuna.

§ 78. In comunele mici si mari are locu candidatiunea.

Dreptulu de candidare lu ecseréza corporatiunea representative, si déca este cine se se insinue, insinue, pentru fiacare postu candidéza cate trei individi (§ 40).

Statoririle corporatiunei representative le aduce la cunoscidentia in adunarea restauratória presedintele aceleia.

Se pote votá cu potere valida numai pre candidat, é'r in cetati cu consiliu séu magistratu regulatu numai pre acel'a, pre care l'au propusu inainte de restaurarea oficialilor celu pucinu 10 representanti cetatianesci.

§ 79. Diu'a adunarei restauratórie o defige: in comune mici si mari suprefectulu,

in cetati cu consiliu regulatu vice-comitele, respective substitutulu delegatu spre acestu scopu.

Totu loru li compete dreptulu si detorintia a de a face predispusetiunile de alegere, a publicá si conduce alegerea si de a tiené ordinea.

§ 80. Alegerea se face prin aclamatiune séu votare.

Déca diece alegatori ceru votisare, presedintele este obligatu a o ordoná.

§ 81. Votisarea se face:

in comune mici si mari prin insemnarea numelui si a votului votantilor,

in cetati cu magistratu regulatu prin cedulice de votisare.

Insemnarea voturilor, culegerea cedulicelor de votisare, numerarea voturilor se midiulcesce in publicu prin o delegatiune numita de presedinte.

§ 82. Toti membrii primariei se alegu cu majoritate de votu absoluta.

Déca n'a obtienutu nici unul dintre candidati majoritate absoluta, se face votisare noua intre doi candidati, cari au obtienutu mai multe voturi.

§ 83. Candu devine in vacantia vreo statiune de notariu cercualu séu comunale, suprefectulu deschide concursu publicu, si acel'a lu publica in te-

ritoriulu municipiului respectivu, ba conformu imprejurilor, in tota tiera.

Concurrentii, deca suntu civi ai patriei si dovedescu cerintele (conditiunile) prescrise in lege, cu totii suntu a se considera ca candidati si se potu alege.

§ 84. Pre notariulu cercualu lu alegu reprezentantii comunelor (satelor) confederate, sub presidiul suprefectului in loculu de resedinta a notariului cercuale.

§ 85. Statiunile devenite intr'aceea definitivu in vacanta se implinesc prin restaurare de oficii ordinaria, er' statiunile devenite in vacanta provisoriu, prin substituire.

Substituirea se tiene de sfer'a de activitate a corporatiunei representative.

Cu ocajunea restaurarei si substituirei: in comunele mici si mari presiedieza suprefectulu,

er' in cetati cu magistratu regulatu deca se imple statiunea de primariu alu cetati (polgarmersteri allomás), vice-comitele (§ 80), altmintrea presiedintele ordinariu.

Primarii intr'aceea alesi seu substituiti remanu in oficiu pana la restaurarea generala de oficii.

§ 80. Fiacare membru alu primariei va depune inaintea corporatiunei representative juramentul urmatoriu:

„Eu N. N. juru, ca voi implini cu punctualitate conscientiosa detorintiele mele impreunate cu oficiul meu. Asia se -mi ajute Dumnedieu!“

Dece alesulu ar' afirmá, ca juramentul e contrariu convictiunei sale relegionari, are se faca promisiunea urmatoria:

„Eu N. N. promit serbatoresc, ca voi implini cu punctualitate conscientiosa detorintiele mele impreunate cu oficiul meu.“ (Va urmá.)

Cronica esterna.

ROMANIA. Dumineca in 17 Oct. s'a deschis sesiunea estraordinaria a corpurilor legislative in Romani'a dupa indatinatulu programu, inse mai cu mare grandore. Domnitorulu in mesagiulu seu insufla despre relatiunile interne si despre starea tierei o mare bucuria si cu satisfactiune -si complace in presenta stare a lucrurilor. — Despre relatiunile esterne facia cu Pórt'a si cu puterile garanti abia atinge conditiunea de supunere credintiosa. Caus'a finantiale si a caliloru ferate si multe alte proiecte voru fi obiectulu lucrarilor. Vomu vedé totu cuprinsulu. —

Pe diurnale nu le tien loculu, ca in urm'a prusianiloru, cari ii insielara, guvernulu de adi va concede continuarea cladirii drumului de feru companiei austriace, care va amenintia cu rouri vieti'a nationale a Romaniei. —

Offenheim cu secretariulu Gall au si sositu in Bucuresci, ca se faca propunerii de invoiela in numele detentorilor de obligatiuni. —

S'a deschis ministrului romanu de resbelu unu creditu estraordinariu de lei 11.145 bani 75, asupra ecsercitiului 1871, pentru intretinerea a 193 cai, necesarii visitatiei piquetelor dupa frontiera, pe timpulu dela 16 Octobre pana la 31 Decembre anulu curentu. —

— In noptea de 14 spre 15 Oct., la Rimnicu-Seratu, d. Costache Vernescu a fostu asasinat. Crim'a s'a comis de doi individi. Unulu din ei s'a prinsu; justitia este in urmarirea celui altu. Amendoi suntu greci, unulu era servitoriulu victimei. Se astépta detalii asupra modului, cum s'a petrecutu crim'a. —

Berlinu 25 Oct. Reichstagulu a adoptatu in antai'a si a dou'a citire conveniunea inchisata cu Franci'a la 12 Octombrie.

Bismarck a declarat, ca modificarea catoru-val stipulatiuni ale tractatului de pace este in interesul ambelor parti. Garantile date de guvernulu francesu nefindu acceptabili, de acea s'a facut noulu arangamentu. Departamentele desiertate voru

fi neutralizate; er'a restulu teritoriului francesu ce se afla ocupat de trupele prusiane presenta garantii suficiente. —

Darmstadt 24 Oct. Teatrulu ducal este in flacari. —

Versailles 23 Oct. Cea mai mare parte din presedintii alesi de catra consiliele generale, si cari suntu pana acum cunoscuti, se unescu cu politica guvernului. —

Rio-Janeiro 25 Oct. Senatulu a votatu proiectulu de lege privitoriu la emanciparea robilor.

Mai nou. Diet'a din Pest'a s'a reîntrunitu in 28, si Helfi din stang'a estrema a interpelatu pentru amesteculu lui Andrassy in cert'a nemtilor cu cehii.

Hohenwart s'a demisionatu. Holzgethan primește presidiul ministeriale provisorie, pana se va forma unu nou ministeriu, Vehli chefu de sect. ingrijesc de interne, Fiedler de cultu, Mitis de justicia, Wiedenfeld comerciu, Possinger agricultura provisorie.

Cehulu Rieger reintornatu se primi cu sco-motu in Prag'a cu cantece nationali, trasu de nationali pe strate cu caretă, elu incuragià pe cehi se perdureze pana in fine, ca voru invinge. Cehii atacara biroul redactiunei germane si teatrulu germanu si se si reincepù actiunea politiei, care imprestia poporulu si facu la arrestari, intre slava cehilor, cari tocma de asta se bucura. Focu se facura cehii pe maghiari, si amenintiarile cu resbunare prin diarie asuprale casiunara si suspindere de diarie cehe. Lucruri incordate ne astépta prin tota monarhia, pana va veni man'a de feru absolutistica. —

ad Nr. 2537/1871. 1—3

Publicatiune.

Partea foata a contelui candu-va Bánffy Iosifu, mai tardi a lui Dr. Neymister, din Cinade si Cergaulu micu, in departare de $2\frac{1}{2}$ ore dela Blasiusi 5 ore dela Sibiuu, — afara de paduri, — si statatiorie:

A. In Cinadile din:

a) locu aratoriu	216 jugere	1531 □ ⁰
b) fenatie si gradine	345 ,	665 "
c) vinie	2 ,	"
d) pasiune	358 ,	832 "
e) locu neproductivu	11 ,	1349 "

B. In Cergaulu micu din:

f) locu aratoriu	89 jugere	1527 □ ⁰
g) fenatie	48 ,	825 "

un'a cu curte si cladirile de locuitu si economice, cu ospetaria din Cinade cu totu; mai departe cu dreptulu de carcimaritu alu acestei curti din Cinade si Cergaulu micu, si cu dreptulu de moraritu tienitoriu de acésta curte in otarulu Cinadei, tota ca apertinentii ale acelei parti, devenita in decurundu pre calea cumperarei, de proprietate a fondului de institutiune numit u P. P. Basiliti din Blasiusi, celui mai multu promititoriu se va da in arenda pre calea licitarei publice, pre timpulu dela 1-a Ianuarie 1872 pana in 31 Decembre 1874 st. n., adica pre 3 ani.

Licitarea se va tiené in 30 Novembre a. c. st. n. a. m. la 11 ore in cancelari'a jurium inspectore din curtea metropolitana din Blasiusi, prin una comisiune, ce va fi esmis pentru acestu actu.

La terminulu amentitului se voru primi numai astfelii de promisiuni, ce voru trece preste sum'a arendatitiei anuale de 4500 fl. v. a.

Doritorii de a licita, voru avé a fi provediuti cu unu vadiu de 450 fl. v. a.

Oferte scrisali sigilate, inca se voru primi; subscrise cu man'a propria, ori prin unu alu 3-lea individu, ca subscritoriu de sume, coramisate prin doi martori sciutori de scrisorie, si provediute cu vadiulu de 450 fl. v. a., si care voru fi a se substerne subscrisului consistoriu celu pucinu cu una septemana inainte de terminulu respectivu de lic-

tare; a caroru desfacere se va intempla dupa incheierea promisiunilor verbali dela respectivulu terminu, ci in casu de promitere egale, promisiunea verbale va ave prioritate.

Conditiunile de licitare, si pana la terminu de licitatii se voru poté vedé in cancelari'a advocatului clerului, in tota diu'a si inainte si dupa amédi.

Datu din siedinti'a consistoriutu metropolitanu gr. cat. de Alb'a Iulia, tienuta in Blasiusi la 24 Octobre 1871.

Simeonu Popu Mateiu m/p., notariu consist.

Nr. 1934 — 1871.

2—3

Publicare.

Eschisivulu dreptu de vendiare de vinarsu alu urbei Fagarasiu se va esarendá, pre timpulu din 1 Ianuariu 1872 pana in finea Decembrie 1874, pre calea licitatii, in 15 Novembre a. c. demintea la 10 ore.

Pretiulu esclamatiunei e 9100 fl. v. a. Doritorii de a licita suntu datori a depune unu vadiu de 10%.

Conditiunile de licitare se potu vedé sub orele oficiose, la acestu magistratu.

Fagarasiu in 14 Octobre 1871.

Magistratulu urbanu.

Concursu.

Pentru ocuparea unui postu de invetitoriu la scola centrala din Hatieg se deschide concursu pana la 20 Novembre a. a. st. nou.

Cu acestu postu e impreunatu unu salariu de 300 fl. v. a. si dupa intarirea definitiva dreptulu de pensiune. Intarirea definitiva urmeza, deca respectivulu in cei d'antai doi ani va da probe de abilitate si portare buna. Limba propunerei e cea romana. Fii de granitari, avendu asemenea calificatiune, voru fi preferiti. Cererile instructe cu documentele recerute suntu a se adresă subsemnatului comitetu.

Sibiu in 16 Octobre 1871.

Comitetulu administrativu de fondulu scolasticu alu fostilor granitari din 2—2 regimentulu rom. I.

Nr. 2063/pol. 1871.

Edictu.

Licitatiunea de drepturi de carcimaritu a comunitatilor: Balomiru, Sibothu, Vineria si Cugiru in scaunului Orastiei pe timpulu de trei ani 1872, 1873, 1874, precum si de moraritu in comunitatile numite si anume:

1. In Balomiru in mor'a alodiala din diosu cu 2 rote.

2. In Sibothu in morele amendoue cu cate 2 rote.

3. In Vineria in morele amendoue un'a cu 2 alta cu 5 rote.

4. In Cugiru in morele amendoue un'a cu una rota, alta cu 2 rote

se va tiené aici in Orasti'a in cas'a magistratala in 28 Nov. 1871 la 9 ore.

Conditiunile de licitatii se potu vedé la subscrisului inspectoru in Orasti'a.

Dela magistratulu cetatianu scaunulu.

Orasti'a in 18 Octobre 1871.

Ioane Balomiru m/p., inspectoru.

Cursurile

la bursa in 30 Oct. 1871 stă asta:

Galbini imperatessi	—	—	5 fl. 66	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9 , 39	" "
Augsburg	—	—	117 , 80	" "
Londonu	—	—	118 , —	" "
Imprumutulu nationalu	—	—	58 , 15	" "
Obligatiile metalice vechi de 5%	68 ,	20	" , "	" "
Obligatiile rurale ungare	80 ,	25	" , "	" "
" , temesiane	78 ,	50	" , "	" "
" , transilvane	74 ,	75	" , "	" "
" , croato-slav.	—	—	" , "	" "
Actiunile bancei	—	—	783 , —	" , "
creditalul	—	—	296 , 10	" , "